

Göteborgs
Stad

Göteborgs Stads rutin för hantering av biståndsansökningar när personen befinner sig i asylprocessen eller har fått avslag på sin asylansökan

Reglerande styrande dokument

Policy
Riktlinje
Regel
Anvisning
► **Rutin**
Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Dokumentnamn: Göteborgs Stads rutin för hantering av biståndsansökningar när personen befinner sig i asylprocessen eller har fått avslag på sin asylansökan

Beslutad av: Avdelningschefs nätverket vuxen och försörjningsstöd	Gäller för: Socialförvaltningarna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst	Diarienummer: [Nummer]	Datum och paragraf för beslutet: 2021-09-23
Dokumentsort: Rutin	Giltighetstid: Tills vidare	Senast reviderad: 2025-01-17 (checklista reviderad)	Dokumentansvarig: Processledare Enheten för kvalitet

Bilagor:
[Bilagor]

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna rutin	4
Vem omfattas av rutinen	4
Bakgrund	4
Koppling till andra styrande dokument	5
Stödjande dokument	5
Rutin	6
Asylprocessen och socialtjänstens ansvar	6
Personer som på grund av verkställighetshinder inte kan utvisas	7
Personer som tidigare fått ett avslagsbeslut som vunnit laga kraft och lämnat Sverige men nu återvänt	8
Personer från länder som inte omfattas av Migrationsverkets verkställighetsstopp men vars avslagsbeslut inte kan verkställas i praktiken	9
Checklista vid handläggning	10
Ingår den enskilde i asylprocessen?	10
Har den enskilde fått ett avslagsbeslut som vunnit laga kraft men inte kan utvisas på grund av Migrationsverkets beslut om verkställighetsstopp (rådande verkställighetshinder)?	10
Har den enskilde fått ett avslagsbeslut som vunnit laga kraft, lämnat Sverige och nu återvänt (på egen hand el. enligt Dublinförordningen)?	11
Kommer den enskilde från ett land som inte omfattas av Migrationsverkets beslut om verkställighetsstopp och har ett avslagsbeslut som inte kan verkställas i praktiken?	11

Inledning

Syftet med denna rutin

Rutinens syfte är att tydliggöra socialtjänstens ansvar för de personer som befinner sig i asylprocessen eller har fått avslag på sin asylansökan. Rutinen syftar även till att underlätta handläggning av dessa ärenden samt bidra till en ökad likabehandling.

Vem omfattas av rutinen

Denna rutin gäller tillsviðare för socialförvaltningarna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydvest.

Bakgrund

Lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA) reglerar sysselsättning och bistånd till utlänningar som omfattas av denna lag. Av 1 § sista stycket i LMA framgår att asylsökande som omfattas av LMA inte har rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) för förmåner av motsvarande karaktär. Rätt till bistånd föreligger inte heller för bostadskostnader.

Kommunens socialtjänst har inte något ansvar under asylprocessen (undantag ensamkommande barn och unga). Men i vissa fall, till exempel när personen inte kan utvisas på grund av verkställighetsstopp och inväntar beslut om inhibition eller när personer som tidigare fått avslagsbeslut på sin asylansökan återvänder till Sverige efter att ha lämnat landet, har socialtjänsten, utifrån kommunens yttersta ansvar för att personer som vistas i kommunen, ansvar för att tillse att personen har tak över huvudet, matpengar och nödvändiga mediciner när behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Socialtjänstens ansvar för personer som har fått avslag på sin asylansökan är inte alltid tydligt och det föreligger därav ett behov av att ta fram en gemensam rutin som tydliggör socialtjänstens ansvar i dessa situationer samt en gemensam hanteringsordning för handläggning av biståndsansökningar från personer som befinner sig i asylprocessen eller har fått avslag på sin asylansökan.

Koppling till andra styrande dokument

Styrande dokument	Koppling till denna rutin
Göteborgs stads riktlinje för bistånd till boende	Tydliggör grunderna för rätten till bistånd till boende enligt socialtjänstlagen
Göteborgs stads rutin för nödbistånd till boende	Tydliggör rutiner kring handläggning av nödbistånd till boende
Göteborgs Stads riktlinje för individuellt ekonomiskt stöd	Preciserar Göteborgs stads inriktning gällande ekonomiskt bistånd

Stödjande dokument

Välfärdens processer [Huvudprocess Nyanlända](#)

Rutin

Asylprocessen och socialtjänstens ansvar

Den som vill söka skydd i Sverige ska lämna sin ansökan om asyl till Migrationsverket. Asylsökande får befinna sig i Sverige medan de väntar på att ansökan om asyl ska avgöras. Enkla ansökningar tar 2-3 månader att utreda men komplicerade ansökningar kan ta längre tid.

Asylsökande som beviljas uppehållstillstånd får i dagsläget tidsbegränsade uppehållstillstånd. Därefter har de möjlighet att ansöka om förlängning. Personer som får avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd har rätt att överklaga beslutet till Migrationsdomstolen. Om Migrationsdomstolen dömer till den asylsökande eller tillståndssökandes nackdel, kan personen begära prövningstillstånd i Migrationsöverdomstolen. Det är först efter dom eller beslut i domstol som avslagsbeslutet vinner laga kraft, förutsatt att det överklagats. När ett avslagsbeslut vunnit laga kraft ska personen lämna landet.

Under hela asylprocessen fram till beslut om uppehållstillstånd eller fram till dess att ett avslagsbeslut vunnit laga kraft, har den enskilde rätt till bistånd enligt Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., LMA. Den enskilde har rätt till logi, bostadsersättning, daggersättning och särskilt bidrag via Migrationsverket. Den enskilde kan välja att ordna bostad på egen hand (s.k. EBO). Det utgår dock ingen ersättning till boendekostnad enligt LMA utom i särskilda fall. Om den enskilde väljer att bosätta sig i ett område som klassas som särskilt utsatt har den enskilde inte längre rätt till bistånd enligt LMA. [Ta reda på om en adress ligger i ett område som kan påverka rätten till ersättning -Migrationsverket](#)

Av 1 § andra stycket LMA framgår att den som omfattas av lagen inte har rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL för förmåner av motsvarande karaktär. Av 13 § LMA framgår att bistånd enligt lagen lämnas i form av logi, bostadsersättning, daggersättning och särskilt bidrag. Enligt 11 § LMA upphör rätten till sådant bistånd bl.a. när utlänningens tidsfrist för frivillig avresa löper ut eller när utvisningsbeslutet vinner laga kraft, om beslutet inte innehåller någon tidsfrist för frivillig avresa. Detta under förutsättning att det inte är uppenbart oskäligt att låta biståndet upphöra. Av praxis från Högsta förvaltningsdomstolen framgår att den omständigheten att en person inte längre har rätt till bistånd enligt LMA inte innebär att personen upphör att omfattas av lagens personkrets. I praxis har även uttalats att den som omfattas av LMA inte har rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL och att bistånd då inte heller kan lämnas i form av nödbistånd (HFD 2013 ref. 83 och HFD 2017 ref. 33). Beträffande bedömningen av rätten till bistånd för det fall den enskilde inte omfattas av LMA har Högsta förvaltningsdomstolen uttalat att rätten till försörjningsstöd inte kan villkoras på att den biståndssökande medverkar till verkställigheten av ett utvisningsbeslut (HFD 2014 ref. 37).

Ovanstående innebär att om en person som befinner sig i asylprocessen vänder sig till socialtjänsten för ansökan om ekonomiskt bistånd eller bistånd till boende, hänvisas personen till Migrationsverket. Personen har inte rätt till bistånd enligt 4 kap 1 § Socialtjänstlagen (2001:453), SoL, då behovet kan tillgodoses genom Migrationsverket.

Asylsökande som förlorat sin rätt till dagersättning enligt LMA för att de bosatt sig i eget boende i ett undantaget område, har inte rätt till bistånd enligt socialtjänstlagen då de fortsatt omfattas av personkretsen för LMA. Det gäller även för nödbistånd (matpengar, tillfälligt boende för tak över huvudet). Detta då behovet kan tillgodoses genom Migrationsverket. Antingen genom att den enskilde ordnar annat EBO i ej utsatt område eller genom att den enskilde vänder sig till Migrationsverket och ansöker om hjälp med plats i anläggningsboende. I särskilda undantagsfall, till exempel om den enskilde inte kan komma i kontakt med Migrationsverket samma dag eller om Migrationsverkets beslut av någon anledning dröjer, och den enskilde bedöms vara i akut nöd, kan nödbistånd beviljas med stöd av 4:2 SoL. Denna möjlighet ska dock användas restriktivt och endast tillfälligt i avvaktan på LMA från Migrationsverket.

När personen har fått ett avslagsbeslut på sin asylansökan och beslutet har vunnit laga kraft, upphör Migrationsverkets ansvar och den enskilde har inte längre rätt till bistånd enligt LMA. I vissa situationer kan den enskilde, i avvaktan på att denne kan lämna landet, ha rätt till bistånd i form av nödbistånd från socialtjänsten. Detta utifrån kommunens yttersta ansvar för att tillse att den som vistas i kommunen inte lider nöd. Nedan beskrivs ett antal situationer där det kan bli aktuellt med nödbistånd från socialtjänsten. Samma bedömningsgrunder (ordinarie riktlinjer och rutiner) gäller för alla grupper/situationer. Lagrummet som tillämpas av socialtjänsten för att besluta om eventuellt nödbistånd och även socialtjänstens ansvar ser dock olika ut beroende på om den enskilde bedöms tillhöra personkretsen för LMA eller inte.

För mer information kring mottagning av nyanlända, se välfärdens processer [Huvudprocess Nyanlända \(goteborg.se\)](http://goteborg.se)

Personer som på grund av verkställighetshinder inte kan utvisas

I särskilda fall, när till exempel säkerhetsläget förändras i ett land eller när det är svårt för Migrationsverket att få tillräckligt med information för att kunna bedöma rätten till asyl för asylsökande från aktuellt land, kan Migrationsverket fatta beslut om ett verkställighetsstopp. Ett beslut om verkställighetsstopp innebär att inga beslut om avvisning eller utvisning till aktuellt land kommer att genomföras så länge stoppet gäller. I samband med ett beslut om verkställighetsstopp brukar Migrationsverket vanligen också fatta beslut om beslutsstopp. Ett beslutsstopp innebär att inga nya beslut om av- eller utvisning kommer att fattas tills vidare. Information om vilka länder som omfattas av verkställighetsstopp finns på Migrationsverkets hemsida.

De personer som har fått avslag på sin asylansökan men omfattas av Migrationsverkets verkställighetsstopp har rätt till bistånd enligt LMA (dagersättning och anläggningsboende) från Migrationsverket under förutsättning att de ansöker om inhibition (avbruten verkställighet) hos Migrationsverket och därefter gör en anmälan om rätt till bistånd enligt LMA. Ansökan om inhibition görs genom kontakt med Migrationsverkets mottagningsenhet ([Göteborg – Servicecenter - Migrationsverket](http://goteborg.se)). Det samma gäller anmälan om rätt till bistånd enligt LMA.

I avvaktan på beslut om inhibition och bistånd enligt LMA från Migrationsverket kan den enskilde vara berättigad till bistånd i form av nödbistånd (t.ex. matpengar, medicin,

nödbistånd till boende). Detta utifrån kommunens yttersta ansvar för de som vistas i kommunen. Biståndet beviljas med stöd av 4:2 SoL då den enskilde fortsatt omfattas av personkretsen för LMA. När den enskilde ansökt om och fått beslut om inhibition har den enskilde rätt till boende via Migrationsverket. Nödbistånd till boende bör således inte vara aktuellt annat än i särskilda undantagsfall och då endast fram tills det att den enskilde kan få kontakt med Migrationsverket för ansökan om inhibition. Nödbistånd till boende (schablonbelopp) betalas ut som ekonomiskt bistånd i dessa ärende, detta då det inte är möjligt att fatta beslut om och verkställa nödbistånd till boende enligt 4:2 SoL.

Vid en ansökan är det viktigt att den enskilde informeras om rätten att ansöka om inhibition och vikten av att därefter göra en anmälan om rätten till bistånd enligt LMA hos Migrationsverket. Rätten till bistånd enligt SoL gäller under förutsättning att den enskilde ansöker om inhibition och gör en anmälan om rätten till bistånd enligt LMA.

Den enskilde kan vända sig till socialjouren eller direkt till socialförvaltningarnas socialkontor för ansökan. När socialjouren tar emot ansökan ansvarar socialjouren för att informera den enskilde enligt ovan. Ärendet fördelas därefter till socialförvaltningarnas socialkontor enligt uppräddad ordning. Socialförvaltningen ansvarar därefter för fortsatt handläggning och för att följa upp att den enskilde kontaktat Migrationsverket för ansökan om inhibition och anmälan om rätt till bistånd enligt LMA.

När den enskilde fått beslut om bistånd enligt LMA och får sin första utbetalning föreligger ej längre rätten till bistånd enligt SoL. Ärendet avslutas, behovet tillgodosett.

Personer som tidigare fått ett avslagsbeslut som vunnit laga kraft och lämnat Sverige men nu återvänt

Personer som tidigare fått ett avslagsbeslut på sin asylansökan som vunnit laga kraft och som lämnat Sverige men nu återvänt (på egen hand eller återförts via Dublinförordningen) befinner sig i Sverige utan nödvändiga tillstånd och räknas som papperslösa personer. De omfattas inte längre av asylprocessen och har inte rätt till bistånd enligt LMA.

Socialtjänstens ansvar för papperslösa personer är begränsat till stöd och hjälp i akuta situationer (nödbistånd) utifrån kommunens yttersta ansvar enligt 2 kap. 1 § SoL för de som vistas i kommunen. Det nödbistånd som kan bli aktuellt innefattar exempelvis mat och logi men ska grundas på en individuell bedömning. Särskilt om det finns barn i hushållet ökar socialtjänstens ansvar att undanröja nöd, t.ex. genom att bistå med ett boende som ger barnet en skälig levnadsnivå. Kommunens ansvar kvarstår så länge personen visats i kommunen och inte får sitt behov tillgodosett på annat sätt. Biståndet beviljas med stöd av 4:1 SoL.

Ofta uppkommer frågan under hur lång tid sådant nödbistånd kan utges. Socialtjänstlagen innehåller inte några tidsmässiga begränsningar för vad som avses med akut. Rätten till försörjningsstöd kan inte villkoras med att den biståndssökande medverkar till verkställigheten av ett utvisningsbeslut (HFD 2014 ref. 37). Det finns inte heller någon skyldighet för socialtjänsten att anmäla till polisen eller migrationsverket att en papperslös person söker bistånd.

Personer som tidigare fått ett avslagsbeslut på sin asylansökan som vunnit laga kraft och som lämnat Sverige men nu återvänt befinner sig i Sverige, och som kommer från ett land som omfattas av Migrationsverkets verkställighetsstopp, har dock möjlighet att ansöka om ny prövning av sina skyddsskäl hos Migrationsverket ([Nya händelser efter avslag på din ansökan om asyl - Migrationsverket](#)). Om en ny prövning beviljas har dessa personer, efter anmälan om rätt till bistånd enligt LMA, rätt till bistånd enligt LMA. Då upphör socialtjänstens ansvar. Det samma gäller för personer som kommer från ett land där Migrationsverket tagit beslut om nytt rättsligt ställningstagande på grund av förändrat säkerhetsläge i landet som gör det möjligt för dessa personer att kunna ansöka om och eventuellt beviljas en ny prövning av sina asylskäl.

Personer från länder som inte omfattas av Migrationsverkets verkställighetsstopp men vars avslagsbeslut inte kan verkställas i praktiken

Det finns situationer när den enskildes avslagsbeslut inte kan verkställas i praktiken, på grund av till exempel att svenska myndigheter inte kan få kontakt med aktuellt lands myndigheter för att förbereda utvisningen, men där det saknas ett formellt beslut från Migrationsverket om verkställighetsstopp till aktuellt land.

Dessa personer tillhör personkretsen för LMA. De kan däremot inte ansöka om inhibition och bistånd enligt LMA då det inte finns ett formellt beslut från Migrationsverket om verkställighetsstopp till aktuellt land.

Då denna grupp tillhör personkretsen för LMA, liksom gruppen som väntar på beslut om inhibition till följd av Migrationsverkets verkställighetsstopp, kan bistånd enligt SoL 4:1 inte utgå. Däremot kan den enskilde vara berättigad till bistånd i form av nödbistånd (t.ex. matpengar, medicin, nödbistånd till boende). Detta utifrån kommunens yttersta ansvar för de som vistas i kommunen. Biståndet beviljas med stöd av 4:2 SoL då den enskilde fortsatt omfattas av personkretsen för LMA. Då beslutet fattas enligt 4:2 SoL måste även dessa ärenden hanteras helt som ekonomiskt bistånd (vid nödbistånd till boende verkställighet genom utbetalning av schablonbelopp).

Checklista vid handläggning

Ingår den enskilde i asylprocessen?

- Den enskilde ingår i personkretsen för LMA och har därav inte rätt till bistånd enligt SoL
- Hänvisa till Migrationsverket (LMA).

Har den enskilde fått ett avslagsbeslut som vunnit laga kraft men inte kan utvisas på grund av Migrationsverkets beslut om verkställighetsstopp (rådande verkställighetshinder)?

- Informera den enskilde om rätten att ansöka om inhibition och anmälan om rätt till bistånd enligt LMA
- Uppmana den enskilde att omgående kontakta/besöka Migrationsverkets mottagningsenhet ([Göteborg – Servicecenter - Migrationsverket](#))
- Ta emot och utred ansökan om bistånd och bevilja vid behov nödbistånd (t.ex. matpengar, mediciner, nödbistånd boende) i avvaktan på LMA. Följ de riktlinjer och styrdokument som gäller för respektive verksamhetsområde.
- Om den enskilde redan ansökt om och beviljats inhibition begär in Migrationsverkets beslut. Vid behov (om den enskilde inte har hunnit att få sitt beslut per post) kontakta Migrationsverket och stäm av om den enskilde ansökt om inhibition och gjort en anmälan om rätten till bistånd enligt LMA ([Ring oss - Migrationsverket](#)). Om den enskilde anmält rätt till bistånd enligt LMA stäm av när ersättning kommer att utbetalas. OBS – krävs samtycke från den enskilde.
- Bistånd beviljas enligt 4:2 SoL (den enskilde tillhör personkretsen för LMA). OBS – rätten till bistånd prövas först mot 4:1 SoL, avslagsbeslut med motivering att den enskilde tillhör personkretsen för LMA och därav inte har rätt till bistånd enligt 4:1 SoL. Därefter fattas beslut enligt 4:2 SoL med motivering att särskilda skäl föreligger, behov av bistånd i avvaktan på bistånd enligt LMA för att den enskilde inte ska lida nöd.
- Nödbistånd till boende (schablonbelopp) betalas ut som ekonomiskt bistånd i dessa ärenden då det inte är möjligt att fatta beslut om och verkställa nödbistånd till boende enligt 4:2 SoL.
- Om den enskilde ansökt om och fått beslut om inhibition har den enskilde rätt till boende via Migrationsverket. Den enskilde kan åka direkt till Sagåsen för plats i tillfälligt boende i avvaktan på plats i anläggningsboende. Nödbistånd till boende bör således inte vara aktuellt annat än i särskilda undantagsfall och då endast

fram tills det att den enskilde kan få kontakt med Migrationsverket för ansökan om inhibition.

- När den enskilde fått beslut om bistånd enligt LMA och sin första utbetalning avsluta ärende, behovet är tillgodosett via Migrationsverket.

Har den enskilde fått ett avslagsbeslut som vunnit laga kraft, lämnat Sverige och nu återvänt (på egen hand el. enligt Dublinförordningen)?

- Ta emot och utred ansökan om bistånd och bevilja vid behov nödbistånd (matpengar, mediciner, nödbistånd till boende). Följ de riktlinjer och styrdokument som gäller för respektive verksamhetsområde.
- Bistånd beviljas enligt 4:1 SoL.
- Informera den enskilde om att hen har möjlighet att ansöka om ny prövning av sina skyddsskäl ([Nya händelser efter avslag på din ansökan om asyl - Migrationsverket](#)).
- Om Migrationsverket beviljar ansökan om ny prövning har den enskilde rätt att göra en anmälan om rätten till bistånd enligt LMA - se ovan.
- Om den enskilde återvänder först efter fyra år eller längre från det att avslagsbeslutet vunnit laga kraft har den enskilde rätt att ånyo ansöka om asyl hos Migrationsverket. Hänvisa till Migrationsverket. Detta gäller också när den enskilde hållit sig gömd i Sverige mer än fyra år efter det att avslagsbeslutet vunnit laga kraft.

Kommer den enskilde från ett land som inte omfattas av Migrationsverkets beslut om verkställighetsstopp och har ett avslagsbeslut som inte kan verkställas i praktiken?

- Ta emot och utred ansökan om bistånd och bevilja vid behov nödbistånd (matpengar, mediciner, nödbistånd till boende). Följ de riktlinjer och styrdokument som gäller för respektive verksamhetsområde.
- Bistånd beviljas enligt 4:2 SoL (den enskilde tillhör personkretsen för LMA). OBS – rätten till bistånd prövas först mot 4:1 SoL, avslagsbeslut med motivering att den enskilde tillhör personkretsen för LMA och därav inte har rätt till bistånd enligt 4:1 SoL. Därefter fattas beslut enligt 4:2 SoL med motivering att särskilda skäl föreligger, behov av bistånd i avvaktan på bistånd enligt LMA för att den enskilde inte ska lida nöd.

- Nödbistånd till boende (schablonbelopp) betalas ut som ekonomiskt bistånd i dessa ärenden då det inte är möjligt att fatta beslut om och verkställa nödbistånd till boende enligt 4:2 SoL.
- Informera den enskilde om att hen kan ha möjlighet att ansöka om ny prövning av sina skyddsskäl ([Nya händelser efter avslag på din ansökan om asyl - Migrationsverket](#)). OBS- Migrationsverket gör en individuell prövning av individuella skyddsskäl. Den enskilde har inte möjlighet att ansöka om inhibition. Detta då det saknas ett beslut om verkställighetsstopp till aktuellt land.
- Om Migrationsverket beviljar ansökan om ny prövning utifrån individuella skyddsskäl har den enskilde rätt att göra en anmälan om rätten till bistånd enligt LMA - se ovan.